

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 17 czerwca 1987 r.

w sprawie realizacji w 1986 r. rządowego programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz realizacji ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników i ustawy — Prawo spółdzielcze.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej po zapoznaniu się ze sprawozdaniem Rządu o stanie rolnictwa i gospodarki żywnościowej w 1986 r. stwierdza, że oceniany okres był kolejnym rokiem wzrostu produkcji rolnej i żywności przy niewystarczającym w stosunku do potrzeb rolnictwa zasilaniu ze strony całej gospodarki narodowej.

Miniony rok był również kolejnym rokiem realizacji zasad wspólnej polityki rolnej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, opartej na poczuciu jej trwałości i respektowaniu równoprawności wszystkich sektorów polskiego rolnictwa. Przyczyniło się to w wysokim stopniu do pobudzenia aktywności produkcyjnej i gospodarności, uwidocznionych w uzyskanych rezultatach.

W roku 1986 uzyskano korzystniejsze wyniki produkcyjne w rolnictwie niż przyjęte w „Programie rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej do 1990 r.” i w narodowym planie społeczno-gospodarczym na lata 1986—1990. Nastąpiła dalsza poprawa funkcjonowania rynku żywnościowego, na którym zapewniono dostateczną i ciągłą sprzedaż podstawowych artykułów spożywczych. Utrzymując reglamentowaną sprzedaż mięsa i jego przetworów, jednocześnie okresowo zwiększano nominały kartkowe, upowszechniono na cały kraj sprzedaż targowiskową oraz wyłączono spod reglamentacji całość dostaw podrobów.

Wzrost produkcji końcowej rolnictwa o 6,4% oraz czystej (dochodu narodowego) o 7,5% — szybszy aniżeli w całej gospodarce narodowej (5%) — stanowi po-

ważne osiągnięcie rolnictwa oraz jego wkład w tworzenie żywnościowej samowystarczalności kraju. Wpłynęła na to szybki wzrost eksportu. Natomiast z powodu ogólnego niedostatku środków dewizowych plan importu wielu potrzebnych środków produkcji nie został wykonany.

W uzyskaniu korzystnych wyników rolnictwa w 1986 r. zasadnicze znaczenie miał wzrost produkcji roślinnej. W 1986 r. nastąpiła dalsza poprawa w zmniejszeniu materiałochłonności produkcji, w efektywności gospodarowania i wzroście wydajności pracy.

Zasadniczymi czynnikami dobrych wyników rolnictwa, obok wysokiej aktywności produkcyjnej rolników, były:

- postęp biologiczny, polegający na upowszechnianiu wydajnych odmian zbóż, rzepaku i innych roślin,
- poprawa zaopatrzenia w środki produkcji,
- wyższy poziom kwalifikacji rolników i lepsza organizacja pracy oraz poprawa agrotechniki,
- sprzyjające na ogół warunki klimatyczne.

W 1986 r. utrzymywał się ustabilizowany na wysokim poziomie stan trzody chlewnej. Natomiast wystąpiła spadkowa tendencja w pogłowiu krów i produkcji mleka, łagodzona w pewnej części wzrostem wydajności jednostkowej krów i wzrostem towarowości produkcji mleka. Dla uzyskania poprawy w tym zakresie zostały podjęte przez Rząd doraźne decyzje, które mają na celu wyeliminowanie przyczyn ograniczających chów bydła oraz produkcję i skup mleka.

Sejm stwierdza, że uzyskane w 1986 r. wyniki produkcyjne w rolnictwie były korzystniejsze, aniżeli uzasadniały to poziom zasilania rolnictwa przez całą gospodarkę narodową. Wystąpiło znaczne opóźnienie, zwłaszcza w realizacji planowanych inwestycji i zaopatrzenia w podstawowe środki produkcji. Duże obawy budzi stopień wykonania ubiegłorocznej uchwały Sejmu z dnia 23 kwietnia 1986 r. w sprawie realizacji w 1985 r. rządowego programu rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz realizacji ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników i ustawy — Prawo spółdzielcze, a szczególnie:

- zmniejszenie udziału rolnictwa i gospodarki żywnościowej w ogólnych nakładach inwestycyjnych. W 1986 r. przy wzroście inwestycji w całej gospodarce narodowej o 5,1%, a w sferze produkcji materialnej o 6,2%, inwestycje w gospodarce żywnościowej pozostały na poziomie 1985 r. Jedynie w przemyśle spożywczym wzrost inwestycji wyniósł 3,6%. Natomiast w przemyśle środków produkcji dla rolnictwa były one o ponad 20% niższe niż w 1985 r. i niższe od założonych w centralnym planie rocznym na 1986 r. o ponad 24%. Jest to niedotrzymanie odpowiednich postanowień uchwały Sejmu w sprawie narodowego planu społeczno-gospodarczego na lata 1986—1990,
- w 1986 r. dostawy nawozów azotowych, fosforowych, pasz i materiałów budowlanych, mimo wzrostu dostaw, były niższe od planowanych. Mimo wzrostu dostaw pogłębiły się trudności w zaopatrzeniu rolnictwa w węgiel i pasze. Zgodnie z planem wykonano zada-

nia w zakresie melioracji i zaopatrzenia rolnictwa i wsi w wodę. Wyższe od planowanych były dostawy wapna nawozowego i środków ochrony roślin, lecz dalekie od zaspokojenia potrzeb i na domiar realizowane nieterminowo,

- pomimo osiągnięcia korzystnych wyników produkcyjnych oraz dokonanej w 1986 r. podwyżki cen skupu powiększył się dysparytet dochodów ludności zatrudnionej w rolnictwie nie uspołecznionym, jakkolwiek dochody na rodzinę na wsi i w mieście kształtują się na zbliżonym poziomie,
- niedostateczny był w 1986 r. rozwój usług dla ludności wiejskiej, a także wystąpiły opóźnienia w realizacji programu socjalnego wsi,
- narastał, zwłaszcza w niektórych regionach kraju, problem zagospodarowania ziemi i pogorszyła się struktura demograficzna ludności rolniczej.

Sejm stwierdza, że dalsze utrzymywanie takiej sytuacji może wpłynąć na załamanie pozytywnych trendów w produkcji żywności. Aby do tego nie dopuścić, należy w pierwszej kolejności przerwać praktykę niewykonania planów inwestycyjnych we wszystkich ogniwach gospodarki żywnościowej i skutecznie przeciwdziałać narastaniu dysproporcji między wzrostem produkcji rolnej a rozwojem przemysłu spożywczego i przemysłu środków produkcji dla rolnictwa. Niezbędna jest codzienna dbałość o rozwój gospodarki żywnościowej zgodnie z uchwałą wspólnego XI Plenum Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego.

W związku z tym Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zobowiązuje Rząd oraz wszystkie ogniwa władzy terenowej do:

1. Dokonania rozliczenia realizacji zadań wynikających z centralnego planu rocznego na 1986 r. przez wszystkie odpowiedzialne resorty i instytucje oraz terenowe organy administracji państwowej, łącznie ze wskazaniem obiektywnych i subiektywnych przyczyn niewykonania zadań, oraz wyciągnięcia stosownych wniosków. O podjętych przedsięwzięciach w tym zakresie Rząd poinformuje Sejm przy przedstawieniu założeń centralnego planu rocznego na 1988 r.

2. Podjęcia niezbędnych działań na rzecz pełnej realizacji inwestycji planowanych na lata 1987—1990. W 1987 r. należy skuteczniej rozwiązywać problemy związane z zaopatrzeniem rolnictwa w węgiel i pasze, aby zapewnić obustronne wywiązywanie się z umów kontraktacyjnych.

3. Wprowadzenia w drugim etapie reformy gospodarczej takiej instrumentacji ekonomicznej, która będzie skuteczniej niż dotąd wpływać na poprawę rentowności i stwarzanie warunków samofinansowania rozwoju przemysłu spożywczego i przemysłów środków produkcji oraz sprzyjać rozwojowi drobnego przetwórstwa. Należy przyspieszyć prace nad udoskonaleniem systemu kształtowania cen produktów rolnych, środków produkcji i żywności przy stopniowym ograniczaniu dotacji do artykułów żywnościowych i do środków produkcji. Wszystkie działania ekonomiczne powinny zapewniać opłacalność pro-

dukcji rolnej oraz zahamować narastający już od kilku lat dysparytet dochodów ludności rolniczej w przeliczeniu na jednego zatrudnionego w warunkach efektywnej produkcji.

4. Konsekwentnej realizacji szczegółowych programów melioracji, zaopatrzenia wsi i rolnictwa w wodę, reelektryfikacji, telefonizacji, poprawy obsługi i warunków socjalnych wsi. Powinny być w pełni realizowane coroczne zadania wynikające z tych programów.

Dalsza pomyślna realizacja programu żywnościowego wymaga większej koncentracji środków i działań w celu likwidacji występujących w tej dziedzinie zagrożeń i dysproporcji. Jest to szczególnie ważne dla zapewnienia trwałych podstaw rozwoju całej gospodarki żywnościowej i osiągnięcia niezbędnych zapasów żywnościowych.

Oceniając po raz drugi realizację ustawy — Prawo spółdzielcze oraz ustawy o społeczno-zawodowych organizacjach rolników, Sejm stwierdza, że ponad 4-letni okres stosowania potwierdza ich trafność i przydatność w rozwijaniu spółdzielczości rolniczej i ruchu społeczno-zawodowego rolników. Uwaga powinna być skoncentrowana na bardziej konsekwentnej realizacji ich postanowień przez zwiększenie aktywności ruchu spółdzielczego.

Drugi etap reformy gospodarczej stwarza spółdzielczości wiejskiej szansę odradzania autentycznej samorządności, społecznej przedsiębiorczości, poprawy efektywności gospodarowania i poziomu obsługi ludności wiejskiej oraz producentów rolnych. Konieczna jest większa ekspansja spółdzielczości, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju usług na rzecz ludności, w rozwijaniu przetwórstwa rolno-spożywczego, produkcji materiałów budowlanych i innych środków produkcji dla rolnictwa. Nie-

zbędny jest rozwój nowych form organizacyjnych przedsiębiorstw spółdzielczych i umacnianie więzi członkowskich.

Dostrzegając postęp w działalności społeczno-zawodowych organizacji rolników w 1986 r., Sejm stwierdza, że jednak wiele pełnionych przez nie funkcji nie jest realizowanych w sposób zadowalający. Wynika to przede wszystkim ze słabej aktywności części podstawowych ogniw organizacyjnych, a zwłaszcza kółek rolniczych i terenowych kół zrzeczeń i związków branżowych oraz spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu.

Za mały jest jeszcze wpływ samorządu spółdzielczego i rolniczego na działalność przedsiębiorstw spółdzielczych i kółkowych. Występują nadal przypadki tolerowania niegospodarności, biurokratycznych postaw i zachowań oraz braku inicjatyw. Zarówno samorząd spółdzielczy, jak i rolniczy powinny przywiązywać więcej wagi do przestrzegania zasad prawidłowego gospodarowania ziemią, realizacji inwestycji terenowych, zwłaszcza w przemyśle rolno-spożywczym, handlu, usługach, scalania gruntów, melioracji itd. Za nadrabianie dużych opóźnień w tej dziedzinie odpowiedzialna jest nie tylko administracja terenowa, ale także odpowiednie ogniwa samorządu spółdzielczego, rolniczego i terytorialnego.

Sejm zwraca się do wszystkich działaczy samorządowych, członków i pracowników tych organizacji o osobiste zaangażowanie się w realizację treści obydwu ustaw i zintensyfikowanie działań na rzecz rozwoju społecznej inicjatywy i przedsiębiorczości w spółdzielniach i organizacjach rolniczych. Leży to w interesie tych organizacji, jak też rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Marszałek Sejmu: *R. Malinowski*